

INSTYTUT BIOTECHNOLOGII
PRZEMYSŁU ROLNO-SPOŻYWCZEGO
im. prof. Wacława Dąbrowskiego
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

NASIONA RZEPAKU

WARTOŚĆ TECHNOLOGICZNA
ZE ZBIORÓW 2025 R.

Badania zrealizowane w ramach Zadania 3.: Analiza jakości surowców rolnych z uwzględnieniem zagrożenia wystąpienia substancji skażających realizowanego na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na podstawie umowy nr DRE.prz.070.1.2025

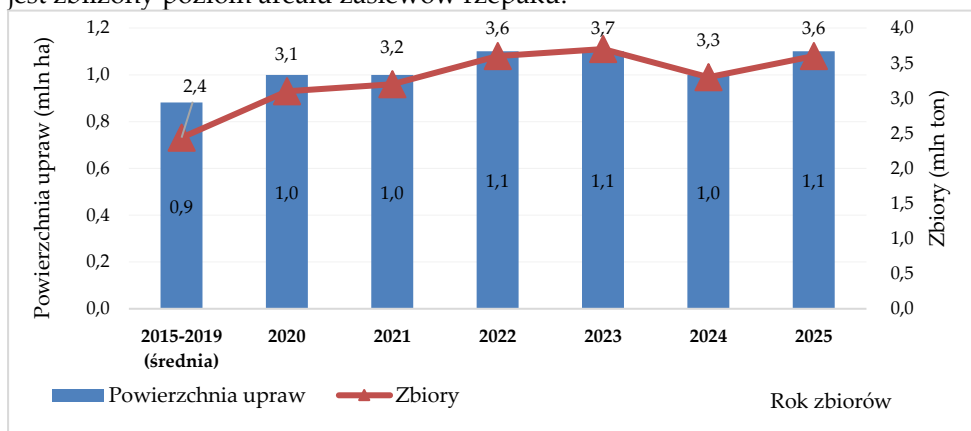
Opracowanie: Justyna Grabarczyk, Hanna Majdak, Marcin Wiśniewski.

**Zakład Przetwórstwa Zbóż i Piekarstwa
Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego
im. prof. W. Dąbrowskiego - Państwowy Instytut Badawczy
Warszawa, grudzień 2025 r.**

Źródło: pixabay.com

Zbiory nasion rzepaku i rzepiku według danych GUS

Według przedwynikowego szacunku głównych ziemiopłodów i ogrodniczych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) ogłoszonego 30 września 2025 r. produkcja nasion rzepaku w roku 2025 osiągnęła 3,6 mln ton. Jest to o 0,3 mln ton więcej niż w roku 2024, kiedy zbiory rzepaku i rzepiku wynosił 3,3 mln ton. W 2025 roku powierzchnię zasiewów oszacowano na 1,1 mln ha i była ona wyższa od ubiegłorocznych o 0,1 mln ha. Od 2020 roku obserwowany jest zbliżony poziom arealów zasiewów rzepaku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Średni plon nasion rzepaku w 2025 r. oszacowano na 33,0 dt/ha i jest on wyższy niż w roku 2024 o 0,6 dt/ha oraz o 0,9 dt/ha niższy niż w roku 2023. Tegoroczne plony rzepaku są wyższe od średniej z lat 2015-2019 o 5,4 dt/ha.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

We wstępnym szacunku GUS dotyczącym głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych w 2025 roku z dnia 31 lipca 2025 roku, wskazano niekorzystne czynniki, mające wpływ na produkcję roślinną w roku gospodarczym 2024/25:

- chłodne dni w kwietniu i w maju ze spadkami temperatury powietrza przy gruncie (w kwietniu rejonami nawet poniżej -8°C), hamujące wzrost i rozwój roślin;
- pogłębiający się do połowy maja niedobór opadów deszczu, powodujący rejonami nadmierne przesuszenie gleby i ograniczający możliwości produkcyjne wielu roślin uprawnych,
- lokalnie występujące w czerwcu i w lipcu ekstremalne zjawiska klimatyczne, tj. burze, gradobicia i nawałnice połączone z silnym wiatrem.

Korzystnie natomiast na produkcję roślinną wpłynęły:

- przeprowadzenie siewów zbóż i rzepaku w optymalnych terminach agrotechnicznych;
- dobre wyrośnięcie i rozkrzewienie roślin ozimych jesienią 2024 r.;
- bardzo dobre prezimowanie upraw – niewielkie straty zimowe (zao-rano jedynie 0,1% zasianej powierzchni zbóż ozimych oraz 0,2% powierzchni zasianej rzepaku ozimego);
- dobry stan zasiewów zbóż ozimych wiosną 2025 roku.

Material badawczy

Material badawczy stanowiło **83 próbki** rzepaku ze zbiorów 2025 roku. Próbki pochodziły z towarowej produkcji rolniczej z różnych rejonów klimatyczno-uprawowych, przyjętych przez Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych (COBORU) dla potrzeb oceny odmian w Polsce. Próbki zostały pobrane bezpośrednio u producentów przez pracowników Ośrodków Doradztwa Rolniczego. W 2025 roku nie zostały dostarczone próbki z wojództwa śląskiego (V rejon klimatyczno-uprawowy).

Liczebność i pochodzenie próbek rzepaku ze zbiorów 2025 roku, które badano w ZPZiP IBPRS-PIB przedstawiono w poniższej tabeli:

Rejon klimatyczno-uprawowy wg COBORU	Liczba próbek	
	sztuk	% ogólnej liczby próbek
I	12	14,5
II	7	8,4
III	9	10,8
IV	39	47,0
V	10	12,1
VI	6	7,2

Rejony klimatyczno-uprawowe w ocenie odmian prowadzonej przez COBORU

Metody badań

W Zakładzie Przetwórstwa Zbóż i Piekarstwa IBPRS-PIB wykonano oznaczenia następujących wyróżników jakościowych:

- wilgotności nasion;
- zawartość tłuszczu.

Zawartość tłuszczu i wilgotność rzepaku oznaczono przy użyciu analizatora całoziarnowego XGrain (Infracont, Węgry) wykorzystując technikę pomiarową w zakresie bliskiej podczerwieni (NIR) z zainstalowanymi kalibracjami w odniesieniu do krajowego ziarna rzepaku. Kalibracje zostały dostosowane do próbek rzepaku ze zbiorów 2025 roku pochodzących z różnych rejonów kraju, o zróżnicowanych wartościach poszczególnych wyróżników jakościowych

oznaczonych metodami referencyjnymi: wilgotność nasion – według PN-EN ISO 665:2020 i zawartość tłuszczu – według PN-EN ISO 659:2010.

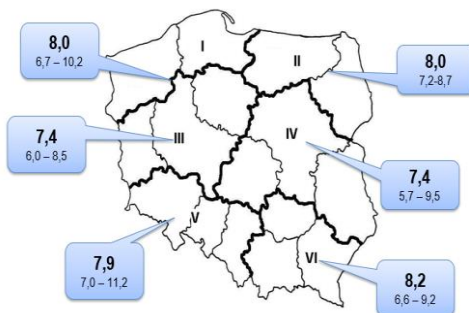
Wyniki i omówienie

Próbki rzepaku zebrane w 2025 roku charakteryzowały się średnią wilgotnością nasion na poziomie 7,8% oraz zawartością tłuszczu, która wynosiła średnio 43,6%.

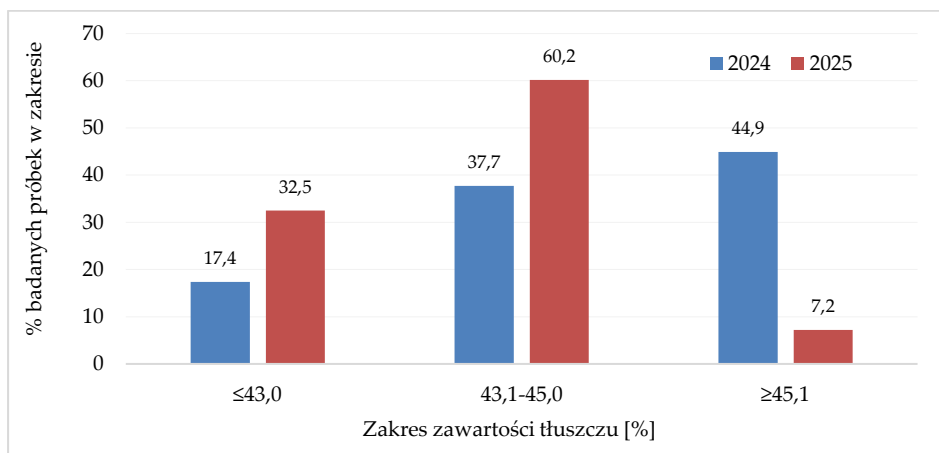
Wyniki oceny wartości technologicznej nasion rzepaku ze zbiorów 2025 r.

Wyróżnik jakościowy	średnia	min	max
Wilgotność nasion (%)	7,8	5,7	11,2
Zawartość tłuszczu (%)	43,6	40,1	46,5

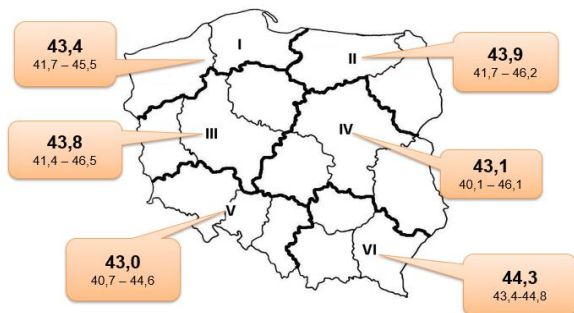
Wilgotność nasion rzepaku w 2025 roku kształtowała się w zakresie od 5,7% - 11,2%. Średnia wilgotność w 2024 roku była niższa o 0,9 p.p. w stosunku do tegorocznych zbiorów. W 2025 roku nieco ponad 68% badanych próbek spełniało wymagania w zakresie bezpiecznego przechowywania ziarna, tj. wilgotność nie większej niż 8,0%, jest to znaczący spadek w stosunku do ubiegłorocznych zbiorów kiedy wymagania spełniło ponad 94% badanych próbek. Uwzględniając podział Polski na rejony klimatyczno – uprawowe, najniższą wilgotnością cechowały się nasiona z III i IV rejonu klimatyczno-uprawowego (średnio 7,4%). Najwyższą wilgotnością charakteryzował się rzepak pochodzący z VI rejonu klimatyczno-uprawowego (średnio 8,2%).

Zawartość tłuszczu kształtowała się w zakresie od 40,1 do 46,5%. Wszystkie badane próbki spełniły wymagania jakościowe dotyczące minimalnej zawartości oleju w punktach skupu na poziomie 40,0%. Średnia zawartość tłuszczu w nasionach rzepaku w 2025 wynosiła 43,6% i była ona niższa od średniej z 2024 roku o 1,0 p.p. Ponad 60% przebadanych próbek rzepaku charakteryzowało się zawartością tłuszczu w przedziale 43,1-45,0%. Najniższą średnią zawartością tłuszczu cechował się rzepak pochodzący z V rejonu klimatyczno-uprawowego - 43,0%, najwyższą średnią zawartością tłuszczu cechowały się nasiona pochodzące z VI rejonu klimatyczno-uprawowego średnio 44,3%.

Procentowy udział wszystkich badanych próbek wykazujących zawartość tłuszczu w określonym zakresie wartości w zależności od roku zbioru.

**INSTYTUT BIOTECHNOLOGII
PRZEMYSŁU ROLNO-SPOŻYWCZEGO
im. prof. Wacława Dąbrowskiego
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY**

ZAKŁAD PRZETWÓRSTWA ZBÓŻ I PIEKARSTWA

ul. Rakowiecka 36, 02-532 Warszawa
T: +48 22 849 04 03, zpzip@ibprs.pl
www.ibprs.pl
